هر ۹۸ ثانیه یک تجاوز و خشونت علیه زنان در آمریکا

20 دی 1401

برنامه گفتگوی ویژه خبری با بررسی چرایی نقض حقوق زنان و گسترش تعرض به آنان در جوامع غربی، به تحلیل آن پرداخته و سه تن از فعالان حقوق زنان با حضور در این برنامه به پرسش ها پاسخ دادند.

سوال: آمار تکان دهنده روزنامه آمریکایی یو اس‌ای تودی؛ هر ۹۸ ثانیه یک تجاوز و خشونت علیه زنان در آمریکا. بنا بر اعلام خبرگزاری آسوشیتدپرس ۳۶ هزار نفر از زنان در ارتش آمریکا مورد تجاوز قرار گرفتند. در استرالیا، انگلیس و دیگر کشورهای غربی و اروپایی هم آمارهای مشابهی منتشر شده است. بر اساس آمارهای منتشر شده در کشورهای غربی، ۳۶ هزار نفر در ارتش آمریکا، پنج هزار پرونده تجاوز جنسی در استرالیا، ۱۶ هزار از قشر پزشکی در انگلیس و هر ۹۸ ثانیه یک نفر در آمریکا مورد تعرض، خشونت و تجاوز جنسی زنان قرار می‌گیرند، این آمارها چه چیزی را نشان می‌دهد؟

خانم سقای بی ریا؛ استاد دانشگاه و فعال حقوق زنان : نکته‌ای که باید به آن توجه شود این است که این آمارها شاید بیش از هر چیز نشانه انتهای مسیر است. یک نظم اجتماعی در غرب شکل گرفته در سال‌های اخیر شاید بتوانیم بگوییم به خصوص بعد از دهه ۶۰ میلادی در قرن بیستم که انقلاب جنسی در غرب شکل گرفت. زنانی که قبل از آن وارد نظام سرمایه داری و وارد نیروی کار شده بودند حالا باید بهایی را می‌پرداختند برای این حضور زنانه در اجتماع و سرمایه جنسی خودشان را هم عرضه می‌کردند به نظام سرمایه داری یعنی ارزشی که از زن خواسته شده همان سرمایه‌ای است که دارد و از او در جاهای مختلف استفاده ابزاری می‌شود؛ در تبلیغات تجاری به یک صورت، در جاهای مختلف، این تبدیل می‌شود به یک نظم اجتماعی و بهایی که زنان باید پرداخت کنند در این نظم دقیقاً همین چیزی است که می‌بینید. در گزارش اشاره شده بود که هر روز در پلیس به قطر این گزارش‌ها افزوده می‌شود، چه کسی باید این گزارش‌ها را پیگیری کند؟ کدام نهاد رسمی در آمریکا یا کشورهای دیگر غربی باید به این مسائل بپردازد؟ گزارش‌هایی هست که نشان می‌دهد خود پلیس آمریکا که باید محافظ مردم باشد، خودش به نوعی مهاجم تبدیل شده، این دقیقاً عبارتی است که یکی از گزارش‌های خبری که یکی از روزنامه‌های آمریکا منتشر کرده بود، آمده بود گزارش‌های متعدد را کنار هم گذاشته بود و آمار تجاوز و تعرض جنسی که پلیس به شهروندان آمریکایی انجام داده بود که در نهایت می‌گفت هر پنج روز یک افسر پلیس در چنین وضعیتی مشاهده می‌شود، بنابراین کسی هم نیست بخواهد به این مسأله رسیدگی کند. یا آماری که می‌گوید در خود نهاد پلیس تعرض جنسی بین پلیس‌های مختلف، درون این سازمان این وضعیت وجود دارد، بیرون این سازمان هم این وضعیت وجود دارد، کدام نهاد را ما باید به عنوان نهادی که قرار است رسیدگی کند به این وضعیت، در نظر بگیریم؟ بنابراین شاید باید این طور نگاه کنیم بگوییم یک نظم اجتماعی در غرب شکل گرفته و به عنوان نظم برتر به جهان ارائه شده، الآن آخر خط است، در واقع رسیده است به نقطه‌ای که ما می‌توانیم نتیجه آن را مشاهده کنیم و در سراشیبی قرار گرفته، یک نوع

فروپاشی اجتماعی مشاهده می‌کنیم وقتی می‌بینیم هر نهادی را دست می‌گذاریم همین وضعیت را دارد. در ادامه بحث اشاره خواهم کرد به آمار دیگری که وجود دارد.

سوال : یک جایی از صحبت تان تکیه زدید بر اصطلاح نقض حقوق زنان، ما می‌خواهیم بیشتر درباره نقض حقوق زنان در غرب صحبت کنیم، ببینیم معنی اش چیست، مصداق هایش در برخی کشورها گریزی زدیم و یک اشاره مختصری داشتیم بیشتر صحبت کنیم. خانم نقاشان در غرب مشخصاً در آلمان درس خواندید و زندگی کردید، آمارهایی که با خانم دکتر بی ریا صحبتش را کردیم و کمی تحلیل کردیم، برگردیم به رسانه‌ها و مقامات دولت‌های غربی که چه در مصاحبه هایشان و چه در رسانه هایشان نگران ایران هستند، آن چیزی که آن‌ها می‌گویند و در کشورهایشان است با آن چیزی که در مورد ایران می‌گویند چقدر تطابق دارد؟

خانم مریم نقاشان؛ حقوقدان و فعال حقوق زنان : در خصوص پاسخ به سؤال شما باید گفت ما بیاییم به آن چه که خودشان آمار می‌دهند رجوع کنیم که نگویند این گونه نیست و شما دارید سیاه نمایی می‌کنید، با توجه به همان مباحثی که خودشان مطرح می‌کنند، وقتی پلیس فرانسه اعلام می‌کند که یک چنین خشونت‌هایی بوده یا ما تصاویری را می‌بینیم که این خشونت شکل گرفته، پلیس دارد به بدترین وجهی کسانی که نظم آن جامعه را شکستند که اغتشاشگر بودند به زبان و مفهوم کلمه، دارد به خاطر این که این نظم برقرار شود با همه قوا سرکوب می‌کند طرف مقابلش را، همین را چرا برای کشور دیگر نمی‌پسندد وقتی که تصویر شما هست؛ تصویری که دارد علناً نشان می‌دهد که پلیس چه رفتاری انجام می‌دهد را کتمان می‌کند و به آن نمی‌پردازد می‌آید شک و شبهه‌ای که در کشور دیگری وجود دارد به آن بها می‌دهد و آن را در اذهان عمومی پرورش می‌دهد و از طریق رسانه و القائات رسانه استفاده می‌کند تا به مخاطب بقبولاند که آن چه من می‌گویم صحیح است، حتی اجازه نمی‌دهد انسان‌ها به دیده هایشان اعتماد کنند، یعنی آن چه که ما می‌بینیم و تصویری که در فرانسه اتفاق افتاده و رسانه‌ها نشان دادند پلیس چه رفتاری داشته با افرادی که اغتشاشگرند، چه خانم‌هایی را با چه وضعیتی هُل داده، تصویری که آن روی پل بود، یادم است که آن خانم به شدت به میله برخورد می‌کند، این‌ها دیگر عینی است. این را کتمان می‌کند می‌گوید در یک کشور دیگری گفته شده که برخورد آن نیروی پلیس باعث شده که یک کسی آسیب ببیند یا اتفاقی برایش بیفتد. یعنی آن چه واقعیت کشور خودش است را با توجه به آن هجمه رسانه ای، کتمان می‌کند و آن چه که در کشور دیگری در شک و شبهه است، هنوز یقین نیست را به مردم جامعه و جهانیان می‌خواهد بقبولاند. واقعا می‌شود گفت این منصفانه نیست. حتی از لحاظ اخلاقی به جز این که ما بگوییم هر کشوری یک قوانینی دارد، همین که ما حقیقت را مخدوش کنیم این کار؛ کار غیرمنصفانه‌ای است که انجام می‌دهند.

سوال: برگردیم بیشتر راجع به این نکته‌ای که اشاره کردید صحبت کنیم، در آلمانی که شما زندگی کردید، با توجه به موضوعی که همیشه مدعی هستند کشورهای غربی و اروپایی، حقوق زنان چقدر توجه شده است؟ مثلاً در همین پرونده مرحومه مهسا امینی دیدیم که پلیس توسط اغتشاشگران مورد هجوم قرار می‌گیرد، بعضاً آسیب می‌بیند یا حتی به شهادت می‌رسند.

نقاشان: با توجه به این که آلمان کشوری است که همه مردم دنیا به نظم می‌شناسند، می‌دانند که انسان‌های منضبطی دارد مخصوصاً وقتی که در جایگاه پلیس قرار بگیرد. پلیس آلمان مثل یک ربات عمل می‌کند یعنی با توجه به آن عکس العملی که دارد، وظیفه‌ای را که دارد می‌گوید من باید به نحو احسن انجام دهم در نتیجه با کسی تعارف ندارد. این را می‌شود گفت من خودم به عینه دیدم حتی وقتی

که سؤال از او می‌کنید که آقای پلیس؛ آن پلیسی که مربوط به اغتشاشات است، اگر یک ورزشگاهی بخواهد تعطیل شود احتمال دهند که در بازی مثلاً فوتبال ممکن است شلوغ شود و بی نظمی به وجود بیاید گارد ویژه وارد شهر می‌شود، هر خیابانی را که صلاح بداند می‌بندد و شما حتی نمی‌توانی از او بپرسی که تا کی بسته است یا من می‌توانم از این جا بروم؟ این جا خانه من است. اصلاً به شما پاسخ نمی‌دهد و شما مکلف هستی که به امر پلیس تمکین کنی، چون می‌گوید این وظیفه من است که باید نظم را برقرار کنم و من الآن این لحظه به این شیوه صلاح می‌دانم که نظم این شهر برقرار شود.

سوال: خانم دکتر بی ریا همان نکته‌ای که به آن اشاره کردید، نظم جهانی که در سراشیبی یا به افول افتاده و به انتهای خود نزدیک می‌شود بپردازیم به این که الآن نقض حقوق زنان در غرب چه مصداق‌هایی دارد؟ شما سال‌های سال در آمریکا زندگی کردید، پژوهش‌ها و مشخصاً کارهای تحقیقاتی تان روی آمریکا معطوف است، چه مصداق‌هایی است؟

بی ریا: گفتم شما هر نهادی را که می‌خواهید نام ببرید، روی آن دست بگذارید و نمونه‌هایی از این نوع نظم را می‌بینید، من روی کلمه نظم تأکید کردم، نقض حقوق زنان به صورت ساختاری اتفاق می‌افتد نه به صورت موردی. یعنی یک سیستمی در آن جا جریان دارد که این نقض حقوق زنان به صورت طبیعی در آن باید وجود داشته باشد، اگر غیر از این بود شما باید سؤال می‌کردید که چرا چنین نیست؟ سیستمی که نگاه جنسی سازی به زنان دارد و به زنان با نگاه ابزاری نگاه می‌کند، کلاً سیستم سرمایه داری شاید ما بتوانیم بگوییم به انسان یک چنین نگاهی را دارد، یعنی سرمایه مقدم است بر انسان، نکته‌ای که به آن اشاره شده قبلاً توسط حضرت آقا هم در سخنانشان اشاره شد. نکته این جاست که به انسان یک چنین نگاهی وجود دارد و به زن به عنوان موجودی که به هر حال آسیب پذیرتر است در این شرایطی که عرض کردم به عنوان یک ابزار نگاه می‌شود. خانم دکتر فرمودند به عنوان کالا به آن نگاه می‌شود، شما اگر غیر از این بود باید می‌پرسیدید چرا این طور نشده؟ یعنی الآن شما کدام نهاد می‌خواهید دست بگذارید؟ من این جا آمارهای متعددی دارم. الآن دست می‌گذارم روی نهاد دانشگاه، بیانیه‌ای در واقع انجمن روان شناسی آمریکا، ما رزولوشن را معمولاً می‌گوییم قطعنامه، ولی در واقع بیانیه است. بیانیه‌ای دارد سال ۲۰۱۹ درباره تعرض جنسی در محیط دانشگاه، این آمده تعداد منابع علمی و پژوهشی که در این حوزه وجود دارد بیش از ۷۰ منبع را بررسی کرده و بعد نتایجی را به ما ارائه داده. در این بیانیه به ما می‌گوید که ۳۰ درصد از جوان‌هایی که در محیط دانشگاه هستند در معرض یک چنین مسائلی؛ تعرض جنسی قرار می‌گیرند، بنابراین چیز گسترده‌ای است و بعد اشاره می‌کند شرایط آسیب پذیری به چه صورتی است. به هر حال در یک شرایط خاصی این اتفاق می‌افتد. دنبال راه حل است، ما چه کار کنیم؟ یک راه حلی پیدا کنیم. آیا راه حلی وجود دارد در این نظم؟ آیا در این نظم سرمایه داری راه حلی وجود دارد یا نه؟ عمدتاً به آسیب‌ها می‌پردازند یعنی همین انجمن روان شناسی آمریکا که می‌گوید یک چنین معضلی وجود دارد و این معضل بخصوص به دختران آسیب می‌زند که همه آمارها را شما نگاه کنید مردان هم آسیب می‌بینند، شما فرمودید در آن آمار هر ۹۸ ثانیه یک زن، اگر به طور کلی نگاه کنیم من آماری را دیدم که می‌گوید هر ۶۸ ثانیه یک آمریکایی، یعنی چه یک آمریکایی؟ یعنی هم زنان و مردان و ۹۰ درصدش زنان هستند.

سوال: خانم دکتر روح افزا؛ استاد دانشگاه و فعال حقوق زنان هم به جمع ما اضافه شدند، در مورد صحبت‌هایی که کردیم، تجاوز در کشورهای آمریکا و کشورهای غربی و اروپایی یک سؤال مهم؛ مجامع بین المللی به نقض حقوق زن در غرب واکنش نشان دادند؟ اگر یکی از این موارد در ایران یا کشورهای محور مقاومت اتفاق بیفتد آن‌ها ابراز نگرانی می‌کنند، برنامه‌های عادی خود را قطع می‌کنند،

ویژه برنامه می‌روند و شروع می‌کنند به مصاحبه‌های گوناگون در سطوح مختلف دولتی.

فرشته روح افزا؛ استاد دانشگاه : همان طور که فرمودید اگر از این مواردی که در کشورهای آن‌ها اتفاق می‌افتد برای مادران و زنان آن جا، بالاترین معضلاتی که ممکن است برای مادر اتفاق بیفتد آن جا الآن اتفاق می‌افتد، ما اگر یک چنین برنامه‌هایی را داشتیم این‌ها با ما چه معامله‌ای می‌کردند همان طور که شما فرمودید، به دنیا آوردن بچه‌ها از زنانِ ازدواج نکرده، آمارش بسیار بالاست؛ در تمام اروپا و در تمام آمریکا. سایت‌های مختلفی در رابطه با زنانی که الآن در دنیا، مادرانی که به جایی رسیدند که فرزندان خودشان را به قتل می‌رسانند، بحث سقط جنین نیست، بحث ناراحتی روحی و روانی و هیچ کدام از این قضایا نیست، مادر در دادگاه‌های مختلف از این‌ها سؤال می‌شود و این‌ها می‌آیند و در آن جا هم پاسخ می‌دهند که مرد دیگری حاضر نیست با بچه کس دیگری زندگی کند. این‌ها در اخبارهای یاهو، سی ان ان، بی بی سی ۲۴ به راحتی دیده می‌شود که مرتب موضوع روز است. آغوش گرم مادر تبدیل شده به قتلگاه فرزند یا آماری در حقیقت است که ۲۹ درصد بچه‌هایی که در خانواده کشته می‌شوند توسط مادران به قتل می‌رسند.

سوال: مشخصاً برویم سراغ پرونده‌های تجاوز و خشونت در کشورهای غربی، نکته‌ای که شما می‌گویید متصل کنیم به چنین پرونده‌ها و موضوعاتی.

روح افزا: وقتی یک زن در جامعه شکست می‌خورد، چکش آن شکست بر سر فرزندانشان می‌خورد، بحث تجاوز در دانشگاه‌های آن‌ها هم اگر در ساعت‌هایی که محیط آموزشی و کاملاً دانشگاهی است، ساعت‌هایی که هوا تاریک است حتماً اگر کسی بخواهد از اتاق خود تا درب دانشگاه یا تا اتوبوس یا ماشین خودش برود باید از سکوریتی دانشگاه کمک بگیرد، حتی در فضای دانشگاه برای یک دانشجو امنیت این که بتواند در راهرو راه برود و برساند خودش را وجود ندارد. علت این قضیه که در جوامع آن‌ها زنان در امنیت نیستند و آمار تجاوز بسیار بالاست و آمار کتک خوردن هم به همین دلیل هم در خانواده‌ها و هم در بیرون خانواده در خیابان و در جاهای دیگر یکی از علل مهمش این است که این سطح تحریکات اجتماعی خیلی بالاست و زن به عنوان یک برده در حقیقت جنسیتی دیده می‌شود، کسی به او اهمیت نمی‌دهد.

سوال: همین کشورهایی که مدعی حقوق زن هستند در ایران و بسیار واکنش نشان می‌دهند، چرا همین موضوع را در کشورهایشان دنبال نمی‌کنند، چرا مجامع بین المللی در طول سال‌های اخیر نسبت به این موضوعات در خود کشورهای غربی، در آمریکا که بسیار مدعی است مشخصاً در جمهوری اسلامی ایران، سکوت اختیار می‌کند و بسیاری از پرونده‌ها را دنبال نمی‌کند.

روح افزا: ما اصلاً مشکلات آن‌ها را نداریم، اگر آن‌ها هم بخواهند در این رابطه‌ها اینجا صحبت کنند، اینجا یک اتفاق خیلی ساده را بر می‌دارند این طور بولد می‌کنند و در مورد این کشورها، این رفتارها را از خود نشان می‌دهند. علتش این است که ما همان طور که مقام معظم رهبری دیروز هم در سخنانشان فرمودند ما زنان موفقی در همه عرصه‌ها داشتیم و این زنان موفق ما بدون این که ابزار جنسی باشند به این موفقیت‌ها رسیدند، این‌ها در کشورهای غربی هر کس زندگی کرده، آن جا می‌داند مفهوم این جمله یعنی چه؟ بخواهی به یک رشدی برسی و مورد تعرض قرار نگیری حتی در دانشگاه‌ها که دانشگاه‌ها یک جای خیلی باید امنی باشد. ما، چون آن مشکلات آن‌ها را در این زمینه حتی یک درصدش را در کشورمان نداریم. از این موفقیت ما ناراحتند ما داریم برای زنان جهان الگو معرفی می‌کنیم، زن می‌تواند تحصیل کند بدون این که ابزار جنسیتی باشد، می‌تواند تخصص داشته باشد بدون این که ابزار جنسیتی باشد. می‌تواند بالاترین هر چیزی که در کارها، دولت ها، به همه منافع دست پیدا کند بدون این که به او

نگاه جنسیتی شود؛ یک الگوی موفق است برای دنیا، برای همین آن‌ها می‌خواهند این الگو را وارونه جلوه دهند. کشورهای غربی هم که در این زمینه هنرمندند واقعاً، مثلاً آمریکا خودش را به عنوان منادی حقوق بشر معرفی می‌کند یا حقوق زن یا کشورهای اروپایی دیگر هم همین طور. این‌هایی که یا طرفدار هیومن رایت و همین بحث‌ها در سازمان ملل، الآن مسئول سازمان ملل است، بحث حقوق بشرش عربستان سعودی است که اعدام هایش را ما می‌بینیم. یعنی این وارونه جلوه دادن به دلیل این است که در حقیقت می‌خواهند ما را به آن فضا ببرند که زنان ما همان طور شوند.

سوال: خانم نقاشان نکاتی که خانم دکتر روح افزا به آن اشاره کردند و بخش‌هایی از پژوهش‌های خانم بی ریا را وصل کنیم به حوزه کاری شما و تجربیات تان در کشور آلمان و کشورهای غربی به طور کل، وضعیت زنان زندانی در کشورهای غربی الآن چطور است؟

نقاشان: به طور جزئی من نمی‌توانم آماری بدهم از وضعیت زنان زندانی به چه صورت است، اما آن چه که...

سوال: آمار نه، وضعیت را تشریح کنید، دورنما و آن چیزی که دیدید.

نقاشان: این که من بخواهم بگویم در زندان‌ها بدانم به چه صورتی بوده من هیچ وقت با زندانی‌ها صحبت نکردم، با رئیس زندان، ولی صحبت کردم، گفته بودند اگر که به عنوان مثال ما سلول‌ها را کاری کردیم که دستشویی در داخل سلول باشد، یعنی آن سلول کوچک همه آن چیزهایی که شخص احتیاج دارد داشته باشد، چرا، چون ما آن جرایمی که در آن سرویس‌های بهداشتی زندان اتفاق می‌افتاد را بتوانیم جلویش را بگیریم، این باعث می‌شود که...

سوال: این را به این جهت پرسیدم که مثلاً ما در رسانه ملی چند وقت پیش گزارشی پخش کردیم از یکی از ندامتگاه‌هایی که حضور زنان را داشت جدا از این که یک بانو مرتکب شده بود ما حقوق انسانی آن را رعایت می‌کنیم ضمن این که فضا می‌دهیم به او برای این که بتواند بعد از این که آن مدت محکومیت را طی کرد بتواند یک حضور مؤثر داشته باشد در جامعه یعنی آموزش‌های لازم را به او می‌دهیم، اگر او اهل کتاب و کتاب خوانی باشد، کتابخانه در اختیارش قرار می‌دهیم. آیا وضعیت‌ها در کشورهای غربی به همین صورت است؟

نقاشان: به هر حال نمی‌توانیم این واقعیت را انکار کنیم که هر کشوری می‌خواهد از نیروی انسانی اش به عنوان کارآمد استفاده کند و مسلماً آن کشورها می‌خواهند افرادی که بزهکار هستند را بعد از یک دوره تأدیبی به جامعه برگردانند. در این موضوع جای شکی نیست که آن‌ها هم به چنین مواردی مسلماً توجه دارند.

سوال: نهادهای حقوقی و قضایی چطور؟ مصداق‌هایی که از تبعیض در احقاق حقوق زنان دیدید چه بود؟

نقاشان: اما واقعیت این است که آن اتفاقی که می‌افتد به خاطر این است که، چون بستر و ساختار جامعه به نحوی است که شخص محور است یعنی شما روی کمک کسی نمی‌توانی حساب کنی، اگر یک اتفاقی در جامعه برایت بیفتد نمی‌توانی حتی از یک عابر کمک بخواهی، چون این مسأله شخصی توست به من ربطی ندارد. یعنی آن عُلقه‌های انسانی، چون کمرنگ شده تا جایی که حتی شما به خانواده خودت هم نمی‌توانی رجوع کنی، دیگر آن رابطه‌ها آن قدر می‌شود گفت سست شده که شما تمام مأمن و پناهگاهت؛ دولت است یا آن کسی که وظیفه اش است. حالا اگر که آن لحظه پلیس یا کسی که وظیفه‌ای دارد که به تو کمک کند، در دسترس بود می‌توانی از این خدمات بهره‌مند شوی، وگرنه خودت هستی و خودت و این باعث می‌شود که آن شهروند آسیب پذیر باشد. یعنی حمایت جامعه و مسئولیت پذیری

جامعه را از دست دادند؛ همان چیزی که می‌خواهند در کشور ما اتفاق بیفتد.

سوال: خاصه در مورد جنسیت خانم‌ها بیشتر؟

نقاشان: چون به خاطر جنسیت؛ آسیب پذیرتر هستند.

سوال: خانم دکتر بی ریا در پژوهش‌های شما قطعاً نگاه‌های مجامع بین المللی نسبت به واکنش‌هایی که نسبت به نقض حقوق زنان در غرب هم هست اشاره شده، یک گریزی بزنید، چون خانم دکتر روح افزا به آن اشاره کردند.

سقای بی ریا: در مورد حقوق زنان نمی‌دانم من پژوهش مختص این مسأله را ندیدم، ولی گزارشگرهای ویژه‌ای برای بحث نقض حقوق بشر در آمریکا اعزام می‌شوند به این کشور و گزارش‌های مفصلی تهیه می‌کنند، مثلاً من در مورد فقر دیدم گزارش مفصلی در این زمینه...، ولی نکته این جاست این گزارش‌ها به جایی می‌رسد یا نه؟ این نکته‌ای است که باید به آن توجه کنیم.